

PLB Visuomeninių reikalų komisijos vadovė Irma Petraitytė-Lukšienė įsitikinusi, kad 2022 metais ypač svarbi vertybė - laisvės ir demokratijos stabilumas

Audronė JONIKIENĖ

Savo konstruktyvioje ir įkvėpiančioje kalboje, pasakytoje XVII PLB Seime, į kurią atvyko kaip Vokietijos lietuvių bendruomenės atstovė, Irma Petraitytė-Lukšienė pabrėžė, kad „patriotizmas, susitelkimas ir pilietinis pasipriešinimas, aktyvus ir atsakingas veikimas Lietuvos saugumo klausimais yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės genuose. Ant šių pamatų kūrėsi PLB, tokia ji išliko visu Šaltojo karo laikotarpiu. Pilietinis pasipriešinimas Pasaulio Lietuvių Bendruomenei nėra jokia nauja patirtis“. Ne vieną tokią ugningą kalbą ji yra pasakiusi Vokietijoje surengtose demonstracijose prieš karą Ukrainoje išreikšdama „pilietiškos Vokietijoje gyvenančios lietuvių bendruomenės“ poziciją.

Miuncheno lietuvių bendruomenės pirmininkė, Vokietijos lietuvių bendruomenės Tarybos narė, Lietuvių kultūros instituto (LKI) vedėjos pavaduotoja XVII PLB Seime buvo išrinkta į naująją valdybą ir trejus ateinančius metus eis PLB Visuomeninių reikalų ir specialiųjų projektų komisijos pirmininkės pareigas. Jos vadovaujama komisija sieks naujo tikslo, Irmos Petraitytės-Lukšienės teikimu įtvirtinto Seimo priimtoje rezoliucijoje: aktyviai veikti, stiprinant Lietuvos nacionalinį saugumą ir mažinant karinės invazijos į Lietuvą grėsmę; telkti lietuvių diasporą, kad ji būtų budri, atspari hibridinėms agresijoms ir pasiruošusi

pilietiniam neginkluotam pasipriešinimui (rezistencijai).

Dėkojame Irmui, sutikusiai pasidalyti savo išvalgomis apie bendruomeninę veiklą ir savo vadovaujamos Visuomeninių reikalų ir specialiųjų projektų komisijos darbą.

Jau daugelį metų gyvenate Vokietijoje, čia siekiate profesinių tikslų, užsiimate bendruomenine veikla. Kuo patraukė ši šalis ir jos visuomenė?

Į Vokietiją, konkrečiai į Miuncheną, atvykau iškart po magistro studijų Vilniaus dailės akademijoje. Turėjau didelį norą – Vokietijoje, vienoje geriausių pasaulio stiklo studijų, turinčių naujausias technologijas, kurti vitražus architektūrai. Taip pat jaučiau glaudų ryšį su vokiečių kalba – tai buvo vienas mano mėgstamiausių dalykų mokykloje. Atvykusi į Miuncheną, parašiau verslo planą, išsinuomojau menininkų ateljė ir pradėjau kurti vitražus. Tačiau bekurdama pajutau, kad mane dar labiau traukia moksliniai tyrinėjimai, ir panorau dar geriau pažinti Vokietijos visuomenę. Tad nusprendžiau rašyti disertaciją Miuncheno Liudviko ir Maksimiliano universitete. Tokia buvo mano pradžia Vokietijoje. Ką aš Vokietijoje šiandien labai vertinu, tai visuomeniniais pagrindais veikiančių organizacijų gausą. Kad ir iš kokios srities būtų, kiekvienas gali sau rasti erdvę dirbti visuomeniniais pagrindais.

Irmos Petraitytės-Lukšienės kalba XVII PLB Seime, S. Čiapo nuotr.

Garsėjate tokiomis iniciatyvomis kaip Baltijos šalių kino dienos, Lietuvių kultūros instituto atgaivinimas Hiutenfelde, Ukrainos palaikymo akcijos. Jums vadovaujant Miuncheno lietuvių bendruomenė tapo itin aktyvi. Kaip pavyko pasiekti tokį bendruomenės aktyvumą?

Manau, tam, kad paskatintum bendruomenės aktyvumą, pirmiausia reikia įsigilinti ir gerai suprasti, ką bendruomenė lig šiol pasiekė, kokia yra jos stiprybė, resursai, kur slypi jos energija, kokia patirtis yra lig šiol sukaupta. Tada aiškiai žinoti, ką aš pati noriu ir galiu į bendruomenę įnešti, kur slypi mano pačios energija, kokios idėjos ir kodėl verda mano galvoje, kokių žinių, patirčių ir kontaktų esu sukaupusi ir kuo pasiruošusi su bendruomene pasidalinti. Ir tuomet stengtis tiek visą lig šiol sukaupą bagažą, tiek savo pačios idėjas sujungti. Žinoma, reikia nusiteikti, kad tai bus ne kelių valandų darbas per savaitę, o labai intensyvių dienų, savaitių ar netgi mėnesių, gal net ir ištisų metų trukmės maratonai. Ir įsisukus visam šitam ratui, svarbu pusiaukelėje nesustoti, būti ištvermingam ir eiti iki galo. Taip pat labai svarbu, kad tas vidinis variklis suktųsi nesustodamas. Kai jis nesustoja, žmonės tai mato ir labiau įsitraukia. Taip pat yra labai svarbu pasitikėjimas bendruomenėje.

Miuncheno LB pirmininkės ir PLB Visuomenių ir specialiųjų projektų komisijos pirmininkės pareigos tikriausiai atima marias laiko ir užkrauna nemažą atsakomybės našta, tačiau, matyt, turi ir savo privalumų? Kas vis dėlto skatina dalyvauti bendruomenės veikloje ir jai vadovauti?

Kiekvienas asmeniškai esame kurios nors srities specialistas, ekspertas, kiekvienas galim ką nors vertingo nuveikti. Bendruomenės ypatingumas yra tas, kad ji susideda iš kelių šimtų ar tūkstančių tokių įvairiapusiškai įdomių žmonių, įvairių sričių žinovų. Gyvenant kitoje šalyje, darbas lietuvių bendruomenėje yra savanorystės, taigi vidinės motyvacijos, išraiška. Vadinasi, visi šitie žmonės bendruomenėje dirba ne todėl, kad privalo, o todėl, kad turi vidinę motyvaciją. O tai teikia didžiulę energiją ir galią. Kartu su lietuvių bendruomene galima pasiekti labai didelių tikslų. Jos veiklos yra susijusios su vidinėmis vertybėmis, tai – labai vertingas ir praturtinantis darbas dėl visuomenės ir dėl valstybės. Daliniesi savo laiku, žiniomis, idėjomis ir kartu augi, stiprėji pats asmeniškai.

LR Seimo ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės komisijos posėdyje, Dalios Henke nuotr.

PLB Seimo metu labai aiškiai pasisakėte Lietuvos saugumo klausimu. Gal galėtumėte plačiau papasakoti apie lietuvių diasporos vaidmenį kylant grėsmei Lietuvos ir Europos saugumui ir demokratijai?

Šiandieninės geopolitinės situacijos – rusijos vykdomo karo Europoje, prieš Ukrainą – kontekste lietuvių diasporos vaidmuo prisidedant prie Lietuvos nacionalinio saugumo ir demokratijos stabilumo užtikrinimo yra ne tik reikšmingas, bet būtinas.

Iš tiesų rusijos karas prieš Ukrainą vyksta jau nuo 2014 metų, rusijos informacinis karas Europoje suintensyvėjo dar anksčiau: buvo kibernetinės atakos, dezinformacija, provokacijos, visuomenių skaldymas. Grėsmė Lietuvos nacionaliniam saugumui egzistavo visą šį laikotarpį. Valstybės saugumo departamentas apie visas grėsmes Lietuvos nacionaliniam saugumui pranešdavo savo kasmetinėse ataskaitose, kurios yra viešai prieinamos visiems piliečiams.

Lietuvių diaspora visame pasaulyje gali labai daug, apie jos greitą reagavimą svarbių tarptautinių ir su Lietuva susijusių įvykių metu, apie jos aktyvumą, galią, rezistencinę kovą yra parašyta knygų. Tarp mūsų yra bendruomenės narių, kurie okupacijos metais aktyviai veikė siekdami Lietuvos nepriklausomybės ir laisvės atkūrimo. Iš jų galime mokytis.

Ką galime daryti šiandien? Pirmiausia, savo aktyvumu ir parama galime prisidėti stabdant rusijos karą Ukrainoje ir ukrainiečių tautos genocidą. O tam reikalingas nepertraukiamas sunkiųjų ginklų tiekimas į Ukrainą. Todėl mūsų lietuvių diasporos apeliavimas į savo gyvenamos šalies valdžią yra svarbus ir būtinas. Visi suprantame, kad nuo karo Ukrainoje pabaigos priklausys ir Lietuvos saugumas ateityje. Ypač svarbu – visi kartu turėtume to siekti, – kad savo budrumu, aktyvumu ir pasirengimu pilietiniam pasipriešinimui būtume nepatrauklūs agresoriui. Turime dar daugiau eiti į viešumą ir kalbėti savo gyvenamųjų valstybių visuomenėms apie grėsmes Lietuvos ir Europos saugumui. Jeigu gyvenamosios šalies politikai nesiimtų veiksmų, jiems spaudimą galėtų daryti šalies visuomenė.

Pavyzdžiui, Vokietija yra Lietuvai reikšminga partnerė, o kai kurie Vokietijos politikai jau dabar pripažįsta, kad „reikėjo klausytis Baltijos šalių“. Taigi mes, kaip pilietiška Vokietijoje gyvenanti lietuvių bendruomenė, galime išsakyti savo poziciją ir dalintis savo patirtimi, sprendžiant Vokietijai ir visai Europai svarbius klausimus.

Demonstracija Ukrainai palaikyti Miunchene, Odeono aikštėje, G. Žiemo nuotr.

Kokio atgarsio Jūsų mintys sulaukia Bendruomenėje?

Paprastai sulaukiu palaikymo. Kartais dėl savų priežasčių ne visi prisijungia aktyviai veikti kartu, tačiau palaikymo sulaukiu nemažai. Būna ir skeptikų, kurie mano, kad mes, kaip bendruomenė, ne kažin ką tepakeisim. Aš taip nemanau. Galvoju, didysis lūžis įvyko, kai nuo 2020 metų Vokietijos lietuvių bendruomenės tarybos vardu pradėjom rašyti atvirus laiškus Vokietijos valdžiai, išpėdami apie didėjančią rusijos agresiją. Prasidėjus plataus masto rusijos karinei invazijai į Ukrainą, į atvirų laiškų rašymą įsitraukė bendruomenės įvairiose šalyse. Šių metų PLB XVII Seimas, mano vertinimu, buvo ypač reikšmingas. Visi dalyvavę Seimo delegatai vieningai apsisprendė veikti siekdami pilietinio susitelkimo ir pasiruošti pilietiniam pasipriešinimui. Buvo aiškiai išdėstyta, kad turime aktyviai veikti, stiprindami Lietuvos nacionalinį saugumą ir mažindami karinės invazijos į Lietuvą grėsmę. Tam priimtose svarbios rezoliucijos. Apie tai parašyta ir mano teiktoje

rezoliucijoje dėl PLB Visuomeninių reikalų komisijos keičiamo tikslo, kuri buvo priimta vienbalsiai.

Kokius pagrindinius Visuomeninių ir specialiųjų projektų komisijos tikslus įvardytumėte. Ar šios kadencijos Komisijos darbe bus kokių nors pokyčių?

Taip, pokyčių bus didelių. PLB Visuomeninių reikalų komisija turi naują tikslą – lietuvių diasporos susitelkimas ir pasirengimas pilietiniam pasipriešinimui. Per ateinančius trejus metus svarbu pasiekti, kad mes būtume dar pilietiškesnė, aktyvesnė, budresnė, kritiškai mąstanti, susitelkusi, hibridinėms agresijoms atspari, koordinuotai ir greitai veikianti ir pilietiniam pasipriešinimui pasirengusi lietuvių diaspora. Esu įsitikinusi, kad Lietuvių diasporos pasirengimas priešintis gali prisidėti prie potencialių agresorių atgrasymo. Galutinis tikslas – kad joks agresorius nesugalvotų peržengti Lietuvos sienos. Nes žinotų – esame pilietiška, pasirengusi priešintis tauta ir gautų skaudų koordinuotą atkirtį.

Jei visgi karinė grėsmė Lietuvai būtų reali, turime žinoti, ką užsienio lietuviai turėtų daryti karinio konflikto atveju, taip pat turime žinoti, ką darytume okupacijos atveju, ir turime būti tam pasiruošę.

Noriu pabrėžti, kad tai, ką norime pasiekti PLB valdyboje, lietuvių diaspora jau vykdė Šaltojo karo metais. Tik tos veiklos vadinosi ne pilietiniu pasipriešinimu, o kova už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę. Nauja mūsų veikloje yra tai, kad mes siekiame būti pasiruošę pilietiniam pasipriešinimui jau dabar, dar taikos Lietuvoje metu. Nes žinome: karo metu kiekviena prarasta diena gali kainuoti kelis šimtus žmonių gyvybių, o veikimas iš inercijos neturint žinių, gali taip pat pakenkti.

Kokiomis vertybėmis vadovaujatės savo visuomeninėje veikloje?

Manau, man būtų neįmanoma aktyviai užsiimti visuomenine veikla, jeigu tarp vertybių nedominuotų bendruomeniškumas, atsakomybė, pagarba, pilietiškumas, kartų draugystė, tiltai tarp kultūrų, o 2022 metais ypač svarbi vertybė – laisvės ir demokratijos stabilumas.

Irmos Petraitytės-Lukšienės kalba, pasakyta Ukrainos nepriklausomybės dienos minėjimo proga, Miunchene:

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.

www.pasauliolietuvis.lt